

מסורת הש"ס

(א) ע"ז מז. (סוכה לג.) (ב) (תוספתא פ"ו ה"ב) שנת כב. (ג) (ב"ק פא:.) (ד) (בבב"א: מנא, וכן להלן.) (ה) (סנהדרין לג. ע"ש.) (ו) ונע"י אחת מירבא וכן בפירש"י שם. (ז) כי"מ לא. (ב"ק נז.) (ח) סוכה לג. (ע"ז מז.) (ט) מנחות כב. וזכאי עז.; (י) סולא, (כ) בב"א: מנא, וכן להלן, (ל) נע"ין במעשר יו"ט., (מ) ומנחות לז. (נ) וכן ביומא סח.; (ס) וכן ביומא ע. (ז) ונ"ע חזק' ב"ק פא: ד"ה וחיבו ועי' מג"א סי' ר"א פ"ק ד' הניח דבר זה בנ"ע. (ש) בב"א: מין,

תורה אור השלם

- וְאֵשׁ אֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר הַבּוֹשֵׁם אֶשֶׁר יִצְרֵר יִצְרֵר הָיָה אֵו עוֹף אֲשֶׁר יֵאָבֵל וְשֹׁפָר אֵת דָּמוֹ וּבְסוּדוֹ יִשְׁפָּק: וְיִקְרָא יוֹי ג' ב' כַּפֵּשׁ בִּלְבָשׁ בְּשָׂר דָּמוֹ בַּנֶּפֶשׁ הוּא וְאָמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל בְּשָׂר לֹא תֹאכְלוּ בִּי כַּפֵּשׁ בְּשָׂר דָּמוֹ הוּא כָּל אֲבִלְיוֹ יִקְרָא: וְיִקְרָא יוֹי ד' ב' כַּהֲנָה יִצְרֵר הָרִים וּבְרֵא רִחוֹ וּמִגִּיד לְאָדָם מִה שְׁחוֹ עֲשֵׂה שׁוֹר עִקְרָה וְדָרָךְ עַל כְּמוֹת אֶרֶץ יְיָ אֱלֹהֵי צִבְאוֹת שְׁמוֹ: עֲמוֹת ד' יג' 4. וְהִנֵּהן בְּבִרְוֵת רֹאשׁ וְלִבְנֵיָא יִשְׁקוּנֵי חֲזִין: תהלים סט כב
- לֹא תִרְאֶה אִתּוֹ שׁוֹר אֲדוּקָא אוֹת אֵו שׁוֹי בְּדִקְדוּם וְהִתְעַלְמוֹת מִהֶם הִשָּׁב תִּשְׁיָבֻם לְאִתּוֹ: דברים כב א

גליון הש"ס

גמ' רא"ל החוה צדוקי לרבי מי שיצר ברי. עי' גרנינו יונה פ"ק גביכות דף ז ע"ב הנה הנוסחא מי שנאל אור לא ברא חסך ומי שנאל חסך לא ברא אור א"ל שפיל נאפיה דקרא ה' מלאות שמו ונחלת כקרא דהמס לא כחוב כפיסא דקרא ה' מלאות שמו וחלי דמיס הוא וי"ל נאפיה דקרא כל אמי ה' עשה כל אלה:

מוסף רש"י

כסוה. אלס לנס חיה או שפ. (סוכה גז.) במה ששפך. בידו ששפך זה ולא ברגלו (שבת כב.) מי שיצר הרים לא ברא רוח. שזה נקרא יוצר זה נקרא בורא ושני שמות הם (סנהדרין לט.) לא שנו. דכסוה הרוח חייב לכסות (סוכה גז.) אלא שחזור ונתגלה. לאחר שסיטה הרוח (ע"ז מז.) הא אידחי ליה. כפיסתה הרוח, כיון דכל זמן שלא נתגלה פטור מלכסות אידחי ליה מכסוי (שם) הוואל אדחי על ידי הרוח מכסוי של מטה, כדאמר דכי לא נתגלה פטור מלכסות, אדחי לעולם ואפילו נתגלה (סוכה גז.)

מישטא וצרכי צהדי לא אפשר. הלכך כי אמר הצ ליצריך נתנו דעתם לפסוק מלשמות אצל זה אע"פ שידוע שיכסה דס ראשון לא הסיח דעתו מן השחיטה וכל שעמא זמן שחיטה היא לו אפילו בשעת כיסוי אפשר דשחיט צהדא ידיה ומכסי צהדא ידיה: **גב' ואומר לגני ישראל**. צפרשת כסוי הוא: **צמה ששפך. בידו: שלא יכסנו ברגל גרסינן: ליטן לו**. מפני שהפסידו שכר ולקמן צעי שכר מזאת מעשה או שכר הצרכה: **צרכה המזון. ד'** ברכות הן ואיכא ארבעים וזהוים ואי צתר מזנה אולת י' כו' חדא מזנה היא: **ה' מצאום שמו**. אלמא חדא הוא דצראינהו: **נקוט לי וימנא**. תן לי זמן: **כי הוה צעי רבי מינרד**. כשהיה רבי רואה לסעוד: **אמרו ליה**.

בני ציתה ההוא לדוקי^(א) שקצעת לו זמן קאי אצבא: **אמר**. רבי על עצמו מוקרא הוה: **ויסנו צברוסי רוש**. בסעודתי נותנין מנה: לצסוף אישתכח דלאו איכו הוא אלל לדוקי אחר הצא לצשרו על הראשון שעלה לגג ומת: **ארבעים וזהוים**. שכר ארבע ברכות שענה אחריהם אמנ^(ב): **לאוסה משפחה**. של מנשר: **דאמר מר**. צאלו מזיאות (צ"מ דף גז.) השז אפילו מנא פעמיס משמע ותשיבס מפקינ דלרשא אחרינא. הכא נמי וכסה טובא משמע: **כסיב מיעוטא**. אי הוה כתיב וכסה הוה משמע שיהא נכסה כל שעה ואפי' מנא זימנין אצל וכסוה מיעוטא הוא כסוי זה ותו לא: **פטור מלכסות**. דהא מכוסה ועומד הוא: **הא אידחי ליה**. מכסוי דהא כיסוה ונתגלה פטור מלכסות: **אין דיחוי**. אין אמרינן דחוי אצל מזות וכי אמרינן דיחוי כפסול קרבן הוא דאמרינן: **חייב לנכוס**. אף על גב דלא חזר ונתגלה:

בתני' נסעריב ציין. שזא אדוס ואין מראה הדס ניכר צו: **רואין אוסו**. יין כאליו הוא מיס ואס היה מראית דס ניכר צמיס כשיור הזה חזר ונתגלה: **נסעריב דס הנהמה**. דלאו צר כסוי הוא ורצו דס צהמה: **או**

אשי מאי שנא מהשבת אבדה ^(א)דאמר מר א^(ב) ^(א)השב אפילו מאה פעמים אמר ליה התם לא כתיב מיעוטא הכא כתיב מיעוטא וכסוה: **כסוה הרוח**: ^(א)אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן י'לא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות וכי חזר ונתגלה מאי הוי הא אידחי ליה אמר רב פפא זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות ומאי שנא מהא דתניא ה'השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות התם כ'כשרשומי ניכר: **בתני'** ^(א)דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות י'נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם הבהמה או

וזהוים צדמלתא דלית צה חסרון כיס לא עבדינן שליחותייהו כדאמר צהחוצל (צ"ק דף פד:) ואחד פטור צלאו האי טעמא ואפילו תפס מפקינ מיניה משום דכולס חייבים בקריאת המורה וכן פירש ריב"ז ואפילו עמד במקום כהן דהא דדרשינן (גמדים דף כג.) וקדשתו לכל דבר שנקדשה א' לפתוח ראשון ולצרך ראשון אסמכתא היא^(א): **אין ארבעים וחובים אתה נוטל**. שמה לא שייכא לשכר צרכה אלל היה רואה לסלקו מצרכת המזון לפי שהיה לדוקי^(א) וא"ת או נ' וזהוים ה"ל למימר דהא איכא צרכת צפה"ג שלאחר צהמ"ז וי"ל דסצר כמ"ד צערצי פסחים (דף קג: ושם ד"ה לאו) דאין צריך לצרך אכסא דצרכתא אלל אכסא קמא ותו לא: **רואין אותו באי"ו הוא מים**. צפ' התערובות (וצחים דף עח:) אמר דלאו רואין לנס קדשים קאמר אלל רואין ליין ולנס צהמה ומיה קאמר דרואין כאליו הוא מיס כדפירש בקונטרס והקשה הר"ר שמואל מוורדו"ן דצפ' הקומץ רצה (מנחות דף כג.) מפרש טעמא דרצנן ור' יהודה מדכתיב ולקח מדס הפר ומדס השעיר גלוי וידוע שדס הפר מרובה מדס השעיר מכאן לעולין שאין מצטלין זה את זה ור' יהודה אומר מהאן למין צמינו שאינו צטל והשתא היכי מוכח דאפילו מצטלין עולין זה את זה ומין צמינו צטל הכא לא צטיל שאפילו היה דס הפר ג' מילין ניכר אדמומית דס השעיר וי"ל דאס דס הפר היה מיס לא יהיה צדס השעיר מראית דס גמור אלל יהיה דיהה מראהו וצטל כדאמר^(א) צפ' התערובות (וצחים דף עח:) דלי שיש צתוכו יין לצן וחלצ ר' יהודה אומר רואין ליין וחלצ כאליו יין חלצ דיהה ד' מראיתן (שער אצל) דס לתוך מיס ראשון ראשון צטל וזהו"נ אמרינן צפ"ה דע"ז (דף עג.) כי אמא רצ דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחצית לצור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון צטל וצפרק צתרא דנדה (דף עא:) גבי דס צתוסה היכא דפסק שאין הולך צלא הפסק אמרינן ראשון ראשון צטל וקשיא דלמר צפרק הלוקח צהמה (בסכות דף כג.) הלוקח ציר מעס הארץ משיקו צמיס וטהור ממה נפשך אי רוצא מיא ניניהו סלקא ואי רוצא ציר ניניהו ציר צר קצולי טומאה הוא ואי משום מיעוטא דמיס דצציר צטלי צצוצא וקאמר רצ דימי צסס

כסוי הדם פרק ששי חולין

מישטא וצרכי צהדי לא אפשר. הלכך כי אמר הצ ליצריך נתנו דעתם לפסוק מלשמות אצל זה אע"פ שידוע שיכסה דס ראשון לא הסיח דעתו מן השחיטה וכל שעמא זמן שחיטה היא לו אפילו בשעת כיסוי אפשר דשחיט צהדא ידיה ומכסי צהדא ידיה: **גב' ואומר לגב' ואומר**

הכי השתא התם משתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר הכא אפשר דשחיט בחדא ומכסי בחדא: **מתני'** "שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות ^(א)כסוה ונתגלה פטור מלכסות כסוה הרוח חייב לכסות: **גב' ת"ר** ^(א)ושפך וכסה ימי ששפך יכסה שחט ולא כסה וראהו אחר מנין שחייב לכסות שנאמר ^(ב)ואומר לבני ישראל אזהרה לכל בני ישראל ^(א)ושפך וכסה ימי ששפך יכסה שחט ולא תניא אידך ושפך וכסה ^(א)רבמה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזווית עליו תניא אידך ^(א)ושפך וכסה מי ששפך הוא יכסנו ^(א)מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו ^(א)והובים איבעיא להו שכר מצוה או שכר ברכה למאי נפקא מינה לברכת המזון אי אמרת שכר מצוה אחת היא ואי אמרת שכר ברכה הויין ארבעים מאי תא שמע ^(א)דא"ל ההוא צדוקי^(א) לרבי ^(א)מי שיצר הרים לא ברא רוח ומי שברא רוח לא יצר הרים דכתיב ^(ב)כי הגה יוצר הרים ובורא רוח אמר ליה שוטה שפיל לסיפיה דקרא ה' צבאות שמו אמר ליה נקוט לי זימנא תלתא יומי ומהדרנא לך תיובתא יתיב רבי תלת תעניתא כי הוה קא בעי ^(א)מיברך אמרו ליה צדוקי קאי אבבא אמר ^(א)ויתנו בברותי רוש וגו' א"ל רבי מבשר טובות אני לך לא מצא תשובה אויבר ונפל מן הגג ומת אמר לו רצונך שתסעוד אצלי אמר לו הן לאחר שאכלו ושתו א"ל כוס של ברכה אתה שותה או ארבעים והובים אתה נוטל אמר לו כוס של ברכה אני שותה יצתה בת קול ואמרה כוס של ברכה ישוה ארבעים והובים אמר רבי יצחק עדיין ישנה לאותה משפחה בין גדולי רומי וקוראין אותה משפחת בר לויאנוס: כסוה ונתגלה: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב

אבדה ^(א)דאמר מר א^(ב) ^(א)השב אפילו מאה פעמים אמר ליה התם לא כתיב מיעוטא הכא כתיב מיעוטא וכסוה: **כסוה הרוח**: ^(א)אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן י'לא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות וכי חזר ונתגלה מאי הוי הא אידחי ליה אמר רב פפא זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות ומאי שנא מהא דתניא ה'השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות התם כ'כשרשומי ניכר: **בתני'** ^(א)דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות י'נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם הבהמה או

וזהוים צדמלתא דלית צה חסרון כיס לא עבדינן שליחותייהו כדאמר צהחוצל (צ"ק דף פד:) ואחד פטור צלאו האי טעמא ואפילו תפס מפקינ מיניה משום דכולס חייבים בקריאת המורה וכן פירש ריב"ז ואפילו עמד במקום כהן דהא דדרשינן (גמדים דף כג.) וקדשתו לכל דבר שנקדשה א' לפתוח ראשון ולצרך ראשון אסמכתא היא^(א): **אין ארבעים וחובים אתה נוטל**. שמה לא שייכא לשכר צרכה אלל היה רואה לסלקו מצרכת המזון לפי שהיה לדוקי^(א) וא"ת או נ' וזהוים ה"ל למימר דהא איכא צרכת צפה"ג שלאחר צהמ"ז וי"ל דסצר כמ"ד צערצי פסחים (דף קג: ושם ד"ה לאו) דאין צריך לצרך אכסא דצרכתא אלל אכסא קמא ותו לא: **רואין אותו באי"ו הוא מים**. צפ' התערובות (וצחים דף עח:) אמר דלאו רואין לנס קדשים קאמר אלל רואין ליין ולנס צהמה ומיה קאמר דרואין כאליו הוא מיס כדפירש בקונטרס והקשה הר"ר שמואל מוורדו"ן דצפ' הקומץ רצה (מנחות דף כג.) מפרש טעמא דרצנן ור' יהודה מדכתיב ולקח מדס הפר ומדס השעיר גלוי וידוע שדס הפר מרובה מדס השעיר מכאן לעולין שאין מצטלין זה את זה ור' יהודה אומר מהאן למין צמינו שאינו צטל והשתא היכי מוכח דאפילו מצטלין עולין זה את זה ומין צמינו צטל הכא לא צטיל שאפילו היה דס הפר ג' מילין ניכר אדמומית דס השעיר וי"ל דאס דס הפר היה מיס לא יהיה צדס השעיר מראית דס גמור אלל יהיה דיהה מראהו וצטל כדאמר^(א) צפ' התערובות (וצחים דף עח:) דלי שיש צתוכו יין לצן וחלצ ר' יהודה אומר רואין ליין וחלצ כאליו יין חלצ דיהה ד' מראיתן (שער אצל) דס לתוך מיס ראשון ראשון צטל וזהו"נ אמרינן צפ"ה דע"ז (דף עג.) כי אמא רצ דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחצית לצור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון צטל וצפרק צתרא דנדה (דף עא:) גבי דס צתוסה היכא דפסק שאין הולך צלא הפסק אמרינן ראשון ראשון צטל וקשיא דלמר צפרק הלוקח צהמה (בסכות דף כג.) הלוקח ציר מעס הארץ משיקו צמיס וטהור ממה נפשך אי רוצא מיא ניניהו סלקא ואי רוצא ציר ניניהו ציר צר קצולי טומאה הוא ואי משום מיעוטא דמיס דצציר צטלי צצוצא וקאמר רצ דימי צסס

ריש משנתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר. מכאן היה אומר הר"ר יוס טוב שאס עמד מאכילתו והתפלל כשחזר וצא לאכול צריך לצרך צרכת המזון וליטול דיזי ולצרך המזיא משום דמיכל ולזויי צהדי הדדי לא אפשר ואין נראה דלא דמי כלל משום דהכא

פז.

עין משפט
נר מצוה

בה א מיי פ"ד מהל' שחיטה הל' טו סמג עשין סד טוש"ע י"ד סי' כח סעיף ח:
כו ב מיי שם הל' ז טוש"ע שם סעיף יא:
כז ג מיי שם הל' טו טוש"ע שם סעיף ח:
כח ד מיי שם הל' טו טוש"ע שם סעיף ו:
כט ה מיי פ"ז מהל' חולל הל' יד סמג עשין סד טוש"ע ח"מ סי' שפב טור י"ד סי' כח:
ל ו מיי פ"ח מהלכות אבידה הלכה יד סמג עשין סד טוש"ע ח"מ סי' רקו סעיף ב:
לא ז מיי פ"ד מהלכות שחיטה הל' ז סמג עשין סד טוש"ע י"ד סי' כח סעיף יא:
לב ח ט מיי שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ו:
לז י מיי פ"ד שם הל' ו סמג עשין סד טוש"ע י"ד סי' כח סעיף יב:
לח כ מיי שם טוש"ע שם סעיף יג ומיי פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כז:

הגהות מהר"ב רינשבורג

א גמ' דלמר מר השז.
ב י"ב עי' קרבן אהרן פ' אחרי דף קל"א ע"א:
ג תוס' ד"ה וחיבו וכו' לפתוח ראשון ולבדן.
ד י"ב עי' מג"א סי' ר"א פ"ק ד' ג' ד"ה רואין וכו' שאפי' היה דס הפר מיס היה נטל וכו' ג"ל: ד' בא"ד ואס דיהה מראהי סגה.
כאן הסיד' ואח"כ מה"ד אצל וכו' ושיין לקמן ע"ב צנמ'.

רבינו גרשום

הכי השתא התם מישתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר. כלומר וכיון דאמר הבו ליברך מפסיק הברכה בין ברכת היין שבירך תחלה ליין ששותה עתה ובעי לברך בתחלה על היין אבל הכא לא מפסיק הכיטוי של חיה לברכת שחיטת העוף קודם שישחוט דיכול לכסות דם חיה בחדא ידא ולשחוט עוף בחדא ידא ולא חשוב כסוי דם חיה הפסק לפיכך א"צ אלא ברכה אחת לחיה ועוף: במה ששפך יכסה כלומר ביד: ארבע הויין. כלומר בברכת המזון איכא ד' ברכות. ברכת הון וברכת הארץ בונה ירושלים והטוב והמטיב: למיברא. כלומר להאריך: מ"ש מהא דתניא השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות. כלומר הכא נמי כיסוה הרוח אע"ג דלא חזר ונתגלה יחא חייב מלכסות: התם בשרישומו ניכר. כלומר מה דאמרי' נבלע דם בקרקע חייב לכסות בשרישומו ניכר אבל אין רישומו ניכר פטור מלכסות: נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים. כלומר אם יש בו מראית דם חייב לכסות: נתערב בדם בהמה